

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

17 De societate omnium bonorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Pro socio, habetur sic: [cū tu tres equos haberes, & ego vnum societatem coiimus, si accepto equo meo, quadrigam venderes, & ex precio quartam mihi redderes. Si igitur ante venditionem equus meus mortuus sit, non putare se Celsus ait, societatem valere, nec ex precio equorum tuorum partem deberi: nec enim habenda quadriga, sed vendenda coiata esse societatem. Ceterum si id actum dicatur, vt quadriga fieret, eaque communicaretur, tuque in ea tres partes haberes, ego quartam, non dubie adhuc socius.] Hæc in ea lege.

De societate omnium bonorum.

CAPVT XVII.

DE hac societate Angelus in verbo *Peculium 2. num. 27. & seqq.* Siluester eodem verbo, lris civilis interpretes in l. 2. ff. *Pro socio*.

Primo quaeritur, Quidnam in hac societate communicetur? Respondeo, communicari quæcumque ex qualibet causa acquiruntur, videlicet ex labore, opera, industria, negotiatione, donatione, legato, hereditate. *l. Ea vero ff. Pro socio.* Item stipendia data militibus. *l. Qui stipendia. C. de Procur.* & quæcumque obveniunt ex bonis castrensibus, vel quasi castrensibus. *l. Si fratres. §. Idem Patimianus. ff. Pro socio.* Communicatur etiam quidquid acquiritur ob iniuriam, vel ex l. Aquilia, ob damnum, nobis, vel nostris suis illatum. *l. Si fratres. §. Socium. ff. Pro socio.* & generatim quidquid licite comparatur ex quolibet iure, titulo, vel causa. *Eadem l. Si fratres.* At non communicatur, si fuerit aliquid quæstum ex causis, iure, vel lege prohibitis, nimirum ex furto, homicidio, adulterio, periculo. *Eadem l. Si fratres. §. l. Quod autem. ff. Pro socio.* Insuper communicantur omnia debita contracta, lucra, damna, & impense, etiam si fuerint ex condemnatione per iniuriam iudicis facta. Secus vero est, si fuerint ex iusta iudicis sententia ob nostrum delictum. *l. Si fratres. §. Socium. ff. Pro socio.*

Secundo quaeritur, Quid sit dicendum, quando bona vnus sunt multo plura alterius bonis? Respondeo, omnia bona communicari, quia hoc est proprium, & peculiare huius societatis, sed omnium bonorum non intelligitur contracta societas, nisi specialiter inter ipsos conuenit, vt sit omnium bonorum societas. *l. Ea vero. ff. Pro socio.*

Tertio quaeritur, An in hac societate omnia sociorum bona statim communicentur, ita vt dominum, & possessionem communem socij habeant? Respondeo, statim communicari. *l. 1. ff. Pro socio.* Et adeo hoc verum est, vt confessum absque vlla traditione dominum, & possessio eorum omnium, quæ ipsius contractus tempore socij habent, communicentur. *l. Societas. §. l. Quia licet. ff. Pro socio. & Gloss. ibidem.* Cuius rei hanc rationem omnes communiter afferunt; quia eo ipso tacite, & implicite traditio interuenire videtur. *l. Quia licet, nuper allata.* quod est peculiare in hac societate, cum tamen iure communi dominum, siue possessio rei absque traditione non fiat. *l. Traditionibus. C. de Pactis.*

Quarto quaeritur, Quid sit iudicandum, quando Titius, & Meuius omnium bonorum societatem inuerunt, & Titius Seium in socium admisit, inscio, vel recusante Meio? Respondeo, Seium Titij tantummodo socium esse, non Meuij. *l. Qui admittitur, §. l. Nam socij. ff. Pro socio.* & ideo quidquid fuerit Seius consecutus, communicabit cum Titio, quia adseuit illum. At quidquid acquiserit Titius, illud faciet commune & cum Seio, quem assumpsit, & cum Meio, quo cum societatem cõtraxit. Sed Meius id, quod comparauerit, solum cum Titio communicabit, non cum Seio, vt constat ex l. quidquid. ff. *Pro socio.*

Quinto quaeritur, An societas sit omnium bonorum ea, quæ vocatur societas simpliciter? Respondeo, in l. coi-

re. ff. *Pro socio.* vocari societatem simpliciter eam, quæ in omni quæstu consistit, quæ nisi fuerit expresse conuentum, vt sit omnium bonorum, intelligitur contracta, vt sit vniuersorum, quæ veniunt ex quæstu, hoc est, si quid lucri ex emptione, venditione, locatione, conductione descendit. *l. Coire. ff. pro socio.* Quæstus vero intelligitur, qui ex opera, artificio, industria, vel cura, & diligentia cuiusque prouenit. *l. Quæstus. ff. pro socio.* Vnde non communicatur in tali societate hereditas, legatum, vel si quid donatum est, quoniam hæc veniunt ex charitate, liberalitate, vel alia causa, nõ ex quæstu. *l. Nec adicit. ff. pro socio.*

Communicatur tamen æs alienum, quod nobis est debitum ex quæstu, non aliunde. *l. Sed nec æs alienum. ff. pro socio.*

Sed quid si quando societas contrahitur, dictum sit: vt quæstus, & lucrum communicetur? Respondeo, tunc etiam solum contrahi societatem quæstus: quamuis enim lucrum sit generalius, quam quæstus, nõ tamen extenditur ad aliud lucrum, nisi quod venit ex quæstu. *l. Sed et si adicitur. ff. pro socio.*

Sexto quaeritur, An possit socius vti re communi, vt suum priuatum commodum auget? Respondeo, posse, quando bona fide vitur, & dummodo id societati non noceat: nam si nocuerit, damnum omne resarcire debet: in l. Rei communi. ff. *pro socio*, aperte constituitur, vt contra eum socium possit agi actione furti, qui rem communem per fallaciam, dolose malo amouit, vel rem communem celandi animo contraheatur. Sed quidquid fiat in iudicio, vbi ex coniecturis, & iudicij sæpe proceditur, in foro conscientie non est furti reus, quia suo iure vitur ratione parit, quam in re communi habet: damnum tamen si quod dederit societati, compensare debet, quia rem communem minus diligenter, & fideliter administrauit.

Septimo quaeritur, An socius, qui rem communem proprio, non communi nomine administrat, sibi totum lucrum acquirat: vt si rem communem vendiderit, vel locauerit? De hac questione Bartolus in l. Si patruus. C. *Communiam vtriusq. iudicij.* Siluester in verbo *Peculium 2. quest. 17. & 18.* Respondeo, cum socium sibi acquirere. *l. Si vnus ex socijs. §. Si vnus. ff. pro socio. & l. Si quis societatem. ff. eodem titulo:* debet tamen damnum omnium resarcire, si quod passi sunt socij. *l. Non ob eam, §. l. Et ideo. ff. pro socio.*

Item societatis iudicio cogitur rem communicare. *l. Si quis societatem. ff. pro socio. & l. Si patruus. C. Communiam vtriusq. iudicij:* si autem communi omnium nomine rem administrat, totum lucrum est commune: Verbi gratia, quod fuerit ex pecunia communi emptum, vel venditum, communi nomine communicatur. *l. Si ego. ff. de Negotijs gestis:* Si vero sit emptum ex communi re, dubitatur tamen, an id socius emerit se nomine, an communi, in dubio creditur emisse suo nomine. *l. Et magis. ff. de solutione.*

Octauo quaeritur, An is, qui inuenit thesaurum, illum cum socio debeat communicare? Respondeo, si in suo fundo, agro, vel domo, inuenit, ad communicandum non cogi, quia perinde est, ac si rem suam amissam inuenisset, aut nesciens vbi esset, postea reperisset: si vero in alieno inuenit, aut occultum, aut relictum, aut omissum ab aliquo, debet illum cum socio communicare, quia tunc ille aliqua sua opera, industria vel labore illum quæstus: ac proinde thesaurus videtur ex quæstu venire.